

Evli bireyler ve otantiklik*

Married individuals and authenticity

Gönderim Tarihi / Received: 19.07.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 11.07.2021

Doi: <https://doi.org/10.31795/baunsobed.771448>

Ahmet TOGAY**1

Filiz BİLGE²

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, evlilik öncesi ilişki süresi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi açısından anlamlı fark gösterip göstermediğini incelemektir. Araştırmaya 218 kadın ve 196 erkek olmak üzere, 414 evli birey katılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları Otantiklik Ölçeği (OÖ) ve Kişisel Bilgi Formu'dur. Verilerin analizinde MANOVA, ANOVA, bağımsız gruplar t testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; katılımcıların cinsiyeti, yaşı ve evlilik öncesi ilişki süresine göre Otantiklik Ölçeği'nin üç alt boyutunda anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte, katılımcıların öğrenim düzeyi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi değişkenlerine göre katılımcıların Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarından aldıkları puanların anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otantiklik, Kendine yabancılaşma, Dış etkiyi kabullenme, Otantik yaşam, Evlilik

ABSTRACT: The aim of this study is to examine whether the authenticity of married individuals differ in terms of gender, age, education status, pre-marital relationship duration, age gap between partners and duration of marriage. Participants of the study are 414 married individuals, 218 women and 196 men. The data collection tools of the research are Authenticity Scale (AS) and Personal Information Form. In analyzing the data, MANOVA, ANOVA, independent samples t test and Kruskal-Wallis test were used. According to the findings; there was a significant difference in three sub-dimensions of the Authenticity Scale in terms of gender, age and pre-marital relationship duration. However, there was not a significant difference in three sub-dimensions of the Authenticity Scale in terms of the education status of the participants, the age gap between the partners and the duration of the marriage.

Keywords: Authenticity, Self-alienation, Accepting external influence, Authentic living, Marriage

* Bu çalışma Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından Ağustos, 2016 tarihinde kabul edilen Ahmet Togay'ın yüksek lisans tezinin bir parçasıdır.

** Sorumlu Yazar / Corresponding Author

¹ Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü/Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, togaypdr09@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7611-5125>

² Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü/Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, fbilge@hacettepe.com, <https://orcid.org/0000-0001-7502-3846>

EXTENDED ABSTRACT

Literature review

It is stated that one of the factors related to the quality, harmony, and happiness of the marital relationship is that a person can live in accordance with his own wishes and needs, without hiding himself/herself from his spouse and independent of the influences from the environment (Reis & Shaver, 1988; Kernis, 2003; Neff et al. Suizzo, 2006; Brunell et al., 2010; Robinson et al., 2013; Günar-Eren, 2019; Yavaşoğlu, 2019). In other words, it is emphasized that it is important for the person to be authentic (Reis & Shaver, 1988; Kernis, 2003; Neff et al. Suizzo, 2006; Brunell et al., 2010; Robinson et al., 2013; Günar-Eren, 2019; Yavaşoğlu, 2019). Marriage, which is a special relationship where mutual needs such as closeness, love and cooperation are met and experiences are shared, is one of the most basic relationships in the lives of adults and there are many factors affecting this relationship. It is stated that the premarital relationship process is important for the partners to get to know each other, for the formation of closeness, commitment, trust, and for individuals to make a marriage decision, and its length or shortness affects the marital relationship (Dokur & Profeta, 2006; Niehuis et al., 2006; Özabacı, 2011). It can be said that the duration of the premarital relationship, which is stated to be important for the development of a healthy marital relationship, may be related to the authenticity levels of the partners within the marriage.

Before marriage, people can also evaluate whether they will choose the other person as a partner. The person who makes this evaluation according to the various features he/she has determined chooses a partner similar to or different from himself/herself. The age gap is one of these features. When individuals can authentically establish closeness with their partners in their close relationships, they can overcome alienation and experience their selves authentically in their relationships (May, 1994; Wickham, 2012). For this reason, it can be said that it is important for healthy and quality close relationships for partners to live their selves authentically. The aim of this study is to examine whether authenticity shows a significant difference in married individuals in terms of duration of relationship before marriage, age gap between partners and duration of marriage. In addition, it was also investigated whether the authenticity of married individuals differed significantly in terms of gender, age and education level.

Methodology

The study is quantitative research and followed a descriptive model. A total of 414 married individuals participated in the study. Participants were 218 (52.7%) women and 196 (47.3%) men. Married individuals participating in the research live in four different districts of Ankara (Kızılcahamam, Beypazarı, Kazan and Çamlıdere). Authenticity Scale was used to determine the authenticity levels of the participants. Demographic information about the participants was collected through the Personal Information Form. The data were analyzed by using MANOVA, ANOVA, independent samples t-test, and Kruskal-Wallis test. When the conditions of parametric tests were not met, non-parametric tests were used.

Findings and discussion

It was determined that the mean scores of the participants in the authentic living sub-dimension of the Authenticity Scale showed a significant difference according to gender, while there was no significant difference in the sub-dimensions of self-alienation and accepting external influence. Similarly, it was determined that the mean scores of the participants in the authentic living sub-dimension of the Authenticity Scale showed a significant difference according to age, while there was no significant difference in the sub-dimensions of self-alienation and accepting external influence. Scheffe test was used to determine in which age groups the difference between authentic living dimension mean scores was significant. As a result of the analysis, it was determined that the authentic living score averages of the participants in the 31-45 age group were significantly higher than the average of those aged 46 and above. It was determined that the scores of the participants in the sub-dimensions of self-alienation and accepting external influence of the Authenticity Scale showed a significant difference according to the duration of the premarital relationship, while there was no significant difference in the authentic living dimension. According to the findings, it was determined that the mean score of self-alienation of the

group with a premarital relationship duration of "1-2 years" was higher than the average of the group with a premarital relationship duration of "3 years and above". In addition, it was determined that the mean score of accepting external influence of the group with a duration of premarital relationship "less than 1 year" was higher than the mean score of the group with "3 years and above". Finally, it was determined that the scores of the participants in the sub-dimensions of the Authenticity Scale did not show a significant difference according to the variables of education level, the age difference between spouses, and duration of the marriage.

Results and recommendations

This research is a cross-sectional study. In future studies, the change in the level of authenticity of the partners can be examined longitudinally, starting from the premarital period and throughout the marriage. Thus, factors related to the authenticity of married individuals can be determined as a whole. It was determined that there was no significant difference in the sub-dimensions of authenticity of married individuals according to the age gap between partners. In the literature, there are research findings showing that the age gap for men and women is a criterion for choosing a partner. It is also stated that the age gap between partners is socially accepted in terms of the roles of men and women in the marriage relationship. In new studies about this subject, it is thought that examining the authenticity of married individuals in terms of individuals' gender roles will enrich the literature. Young adulthood is an important period for a person to differentiated himself/herself emotionally and cognitively from his/her family of origin. At the same time, this period coincides with a period in which individuals try to establish close relationships with others by solving the developmental crisis (isolation versus intimacy) and decide on marriage. It is thought that it is important for individuals to develop a healthy identity and differentiate their selves from the family of origin so that they can take this decision in an authentic way without being affected by external influences and messages. For this reason, it can be suggested that professionals working in the field should support individuals in terms of self-knowledge, self-esteem, and decision-making skills within the scope of premarital counseling. The romantic relationship process before marriage can be expressed as a basic period for marriage, where the development of intimacy, the partners can test the possible problems and conflicts that they may experience in marriage. One of the ways to support individuals in this process is through relationship development or skills programs.

Giriş

Evlilik, kadın ve erkek arasındaki romantik ilişkinin toplumsal normlar, medeni kanun ve ilgili yasalar yoluyla toplumsal bir kurum haline dönüşmesi olarak ifade edilebilir (Yıldırım, 1993; Özgüven, 2014). Toplumsal, ekonomik ve teknolojik değişimlerle birlikte evlilik kurumu da değişmektedir. Türkiye’de özellikle 1980’li yıllarla birlikte başlayan toplumsal değişimlere paralel olarak, evlenme yaşının yükseldiği, kişilerin evlilik kararlarını ailelerinden bağımsız almaya başladıkları, evlilik öncesi tanışma ve flört süresinin arttığı ve bunlarla birlikte boşanma oranlarının ve yeniden evlenme oranlarının da yükseldiği görülmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014). Karşılıklı olarak yakınlık, sevgi, yardımlaşma gibi ihtiyaçların karşılandığı, yaşantıların paylaşıldığı özel bir ilişki olan evlilik, yetişkinlerin yaşamındaki en temel ilişkilerden biridir ve bu ilişkiyi etkileyen birçok faktör vardır. Kişinin benliğini eşinden saklamadan ve çevresinden gelecek etkilerden bağımsız bir şekilde kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yaşayabilmesinin, bir diğer ifadeyle otantik olmasının evlilik ilişkisinin niteliği, uyumu ve mutluluğuyla ilişkili faktörlerden biri olduğu ifade edilmektedir (Reis ve Shaver, 1988; Kernis, 2003; Neff ve Suizzo, 2006; Brunell vd., 2010; Robinson vd., 2013; Günar-Eren, 2019; Yavaşoğlu, 2019). Kişilerin otantik olduğu yakın ilişkiler; açık, eleştirel olmayan ve yapıcı bir iletişim tarzını benimseyen, eşlerin yeterlikleri ve yetersizliklerinin karşılıklı olarak bilindiği, koşulsuz kabulün gerçekleştiği, karşılıklı güvenin sağlandığı, eşlerin ilişkide herhangi bir suçluluk ve şüphe yaşamadığı, eşlerin kendinden emin, kararlı ve tahmin edilebilir olduğu ve bireysellik ile birliktelik ihtiyaçlarını karşılama konusunda eşlerin dengeyi sağlayabildiği ilişkiler olarak nitelendirilmektedir (Knee vd., 2005; Schmid, 2005; Wickham, 2012).

Evlilik öncesi tanışma ve flört sürecinin, eşlerin birbirlerini tanıması, yakınlık, bağlılık ve güvenin oluşması ve bireylerin evlilik kararı alması için önemli olduğu ve bunun uzunluğu ya da kısalığının evlilik ilişkisini etkilediği belirtilmektedir (Dokur ve Profeta, 2006; Niehuis vd., 2006; Özabacı, 2011). Evlilik öncesi tanışma ve flört süresinin uzunluğuna göre hızlandırılmış, orta hızda gelişen ve uzatmalı olmak üzere üç tür ilişki olduğu ifade edilmiş ve bu sürecin uzun ya da kısa olmasının evlilik ilişkisinin niteliği, yaşanan çatışmaların sıklığı, sevgi ve eşler arası iletişimle ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Huston vd., 1981; akt., Hortaçsu, 1991; McGoldrick vd., 2014). Sağlıklı bir evlilik ilişkisinin gelişebilmesi için önemli olduğu ifade edilen evlilik öncesi tanışma ve flört süresinin, bireylerin evlilik içerisindeki otantiklik düzeyleriyle ilişkili olabileceği söylenebilir.

Evlilik öncesindeki tanışma ve flört sürecinde birey aynı zamanda karşısındaki kişiyi eş olarak seçip seçmeyeceğini de değerlendirebilmektedir. Bu değerlendirmeyi belirlediği çeşitli özelliklere göre yapan kişi, kendine benzer eş ya da kendinden farklı bir eş seçme yoluna gitmektedir. Yaş farkı da bu özelliklerden biri olarak ifade edilebilir. Alan yazında bu konuyla ilgili bir görüşe göre, bireyler kültürel bir eğilim olarak kendileriyle benzer yaşlarda olan eşlerle evlenmektedir. Bir başka açıklamaya göre ise, eşler arasında yaş farkının fazla olması bireylerin kararsızlığıyla ilişkilidir ve bireyler olası eş adayları için yaş aralıklarını genişletebilmekte ya da daraltabilmektedir (Berardo vd., 1993). Bununla birlikte, eşler arasındaki yaş farkının yüksek olması durumunda farklı gelişimsel dönemlerde olan eşlerin ihtiyaç, beklenti ve tutumlarının ve yaşam döngülerinin farklı olmasından dolayı eşler arasındaki uyum ve birlikteliğin zorlaşabileceği, yaş farkının erkek ve kadınların ilişkideki rollerini farklılaştırabildiği ifade edilmektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008; Şenel, 2011; Kalkan, 2012). Bu noktada eşlerin gelişimsel olarak hangi dönemde olduğu ve bu döneme ilişkin gerçekleştirmeleri gereken görevler gündeme gelmektedir. Evlilikle birlikte bu gelişimsel görevlere ek olarak bireyler için aile yaşam döngüsü de başlamaktadır. Kişiler evlenip aile kurduktan sonra bu kurumda zamana bağlı olarak gerçekleşen değişimler aile yaşam döngüsü olarak ifade edilmektedir. Bu sürecin her bir döneminde eşler farklı görevler, zorluklar ve değişimlerle karşılaşmaktadırlar (McGoldrick vd., 2014). Bu süreçte zamana bağlı olarak evlilik ilişkisinde çocuk bakımı ve eğitimi, ev içi görev ve sorumluluklar, ekonomik refah gibi konularda duygusal ve ilişkisel zorluklar ya da krizler yaşanabilmektedir (Özgüven, 2001). Aynı zamanda aile yaşam döngüsündeki aşamalar ilerledikçe eşlerin evlilik uyumlarının değiştiği de ifade edilmektedir (Şener ve Terzioğlu, 2002). Bu bağlamda evlilik süresinin, aile yaşam döngüsü aşamalarında gerçekleşen değişim ve zorluklarla ilişkili olarak eşlerin evlilik ilişkisi içinde otantik bir şekilde var olmalarını ve aralarındaki yakınlığı etkileyebileceği söylenebilir.

Eşler arasındaki yakınlık karşılıklı etkileşime dayanır ve zaman içinde kurulmaktadır. Duygusalıktan uzak ve sadece fiziksel yakınlığa dayanan ilişkilerin zaman içerisinde otantikliğini kaybedeceği vurgulanmaktadır (May, 1994; Prager, 2000; Schmid, 2001). Yakınlık bireysel ve ilişkisel düzeyde gerçekleşen dinamik bir süreçtir ve bireylerin risk almasını gerektirir. Bireyler yakın ilişkilerinde otantik bir şekilde eşleriyle yakınlık kurabildiklerinde kişisel yabancılaşmanın üstesinden gelebilir ve ilişkilerinde benliklerini özgün bir şekilde yaşayabilirler (May, 1994; Wickham, 2012). Bu nedenle eşlerin benliklerini otantik bir şekilde yaşayabilmelerinin yakın ilişkilerin sağlıklı, kaliteli ve doyum veren koşullarda sürdürülebilmesinde önemli olduğu söylenebilir. Yukarıdaki alan yazına ilişkin bilgilerden hareketle, bu araştırmanın amacı, eşlerin yakın ilişkilerde gerçek benlikleriyle var olabilmesinde, kendi aralarında içten ve gerçek bir diyalog temelinde birbirleri ile temas ederek sağlıklı bir yakınlık geliştirebilmelerinde önemli bir role sahip olduğu düşünülen otantikliğin, evlilik öncesi ilişki süresi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi değişkenleri açısından evli bireylerde anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemektir. Ayrıca, evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet, yaş ve öğrenim düzeyi açısından anlamlı fark gösterip göstermediği de araştırılmıştır.

Araştırmadan elde edilecek bulguların, otantik bir evlilik ilişkisinin kurulması, eşler arası yakınlık ve bağlılığın gelişmesi için önemli bir fırsat olarak ifade edilen evlilik öncesi psikolojik danışma alanında çalışmalar yürüten araştırmacı ve uygulamacılara bu döneme ilişkin yeni işlevsel bulgular sağlayacağı düşünülmektedir. İkinci olarak, elde edilecek bulguların ilişkideki uyum ve birlikteliği, erkek ve kadınların ilişki içindeki rollerini etkileyebilen ve bireylerin otantiklikleriyle ilişkili olabileceği düşünülen eşler arası yaş farkının ilişki üzerindeki olası sonuçlarının anlaşılmasına katkı sağlayacağı söylenebilir. Evli bireylerin otantikliklerinin evlilik süresi bakımından incelemesinin, evlilik ilişkisinde aile yaşam döngüleri ve bunlara bağlı olarak gerçekleşen değişimler ile otantiklik arasındaki ilişkiyle ilgili alan yazına katkı sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca, otantiklikle ilgili alan yazında yakın ilişkilerle ilgili yapılmış farklı araştırmalar bulunmaktadır, ancak evlilik ilişkisi özelinde yukarıda ifade edilen değişkenlerle ilgili alan yazında sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Araştırmanın ilgili alan yazına bu açıdan da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmada “Evli bireylerin otantiklikleri cinsiyete, yaşa, öğrenim düzeyine, eşler arasındaki yaş farkına, evlilik öncesi ilişki süresine ve evlilik süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, evlilik öncesi ilişki süresi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi açısından anlamlı fark gösterip göstermediğini incelemeyi amaçlayan bu araştırma betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Katılımcılar

Örnekleme yöntemi olarak kartopu örnekleme kullanılmıştır.³ Katılımcılara ulaşabilmek için öncelikle bu çalışmanın birinci yazarının çalışmanın yapıldığı dönemde görev yaptığı kuruma bağlı Ankara'nın dört ilçesindeki (Beypazarı, Çamlıdere, Kazan ve Kızılcahamam) ilk ve ortaöğretim kurumlarında çalışan ve ilgili kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin velilerine ulaşılmış ve bu kişilerden randevu alınarak belirlenen gün ve saatlerde ölçekler uygulanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan evli bireylerin, çalışma amacına uygun olarak, tavsiye ettikleri başka katılımcılardan da randevu alınarak ölçekler uygulanmıştır. Uygulama sırasında katılımcılara bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan evli bireylerden çalışmaya gönüllü olarak katıldıklarını beyan eden Gönüllü Katılım Formu'nu yanıtlamaları istenmiştir. Çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen ve bunu beyan eden gönüllü, 18 yaşından büyük ve halihazırda evliliği devam eden bireyler dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan evli bireyler Ankara'nın dört farklı ilçesinde (Kızılcahamam, Beypazarı, Kazan ve Çamlıdere) ikamet etmektedir. Çalışmaya katılan toplam 414 evli bireyin 218'i (%52,7) kadın, 196'sı (%47,3) ise erkektir. Katılımcıların demografik (yaş, öğrenim düzeyi) ve evliliklerine ilişkin diğer bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

³Veri toplama süreci başlamadan önce, Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan Etik Kurul Onay'ı (31.12.2014 tarih ve 51944218-010.99/2475 sayılı) alınmıştır.

Tablo 1: Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler

	Kategoriler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	218	52,7
	Erkek	196	47,3
Yaş	18-30 yaş	84	20,29
	31-45 yaş	245	59,18
	46 yaş ve üzeri	85	20,53
Öğrenim Düzeyi	İlk ve Ortaöğretim	111	26,81
	Ön Lisans-Lisans ve Lisansüstü	303	73,19
Yaş Farkı	1-5 yıl	328	79,23
	6 yıl ve üzeri	76	18,37
Evlilik Öncesi İlişki Süresi	1 yıldan az	142	34,30
	1-2 yıl	149	35,99
	3 yıl ve üstü	123	29,71
Evlilik Süresi	1-5 yıl	86	20,8
	6-10 yıl	92	22,2
	11-15 yıl	99	23,9
	16-20 yıl	59	14,3
	21 yıl ve üstü	78	18,8

Veri toplama araçları

Çalışmada katılımcıların otantikliklerini belirlemek amacıyla Otantiklik Ölçeği (OÖ) kullanılmıştır. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Kişisel Bilgi Formu yoluyla toplanmıştır. Otantiklik Ölçeği (OÖ), üç boyut ve toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin boyutları kendine yabancılaşma, otantik yaşam ve dış etkiyi kabullenmedir. Her bir alt boyutta dörder madde bulunmaktadır. Maddeler 7'li Likert tipinde derecelendirilmiştir. Tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek puan 12 ile 84 arasında değişmektedir. Kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme boyutlarına ait puanlarının düşük otantik yaşam boyutu puanının yüksek olması o kişinin otantik olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin orijinal formunun iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı yabancılaşma boyutu için 0,78, dış etkileri kabullenme boyutu için 0,78 ve otantik yaşam boyutunda ise 0,69 olarak belirlenmiştir. İki ve dört hafta ara ile iki kez yapılan test tekrarlarında testin tekrar güvenilirlik katsayısının 0,85 ile 0,91 arasında değiştiği bulunmuştur (Wood vd., 2008).

Ölçek Türkçeye İlhan ve Özdemir (2013) tarafından uyarlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, ilk olarak yapılan birinci düzey doğrulayıcı faktör analizinde modele ilişkin uyum iyiliği değerlerinin ($\chi^2/sd= [82,76/53]$ 1,56 RMSEA= 0,06, CFI= 0,96, IFI= 0,96, GFI= 0,92) ölçeğin orijinal formunun faktör yapısını desteklediği belirlenmiştir. Ardından yapılan üst düzey doğrulayıcı faktör analizinde modele ilişkin uyum iyiliği değerlerinin ($\chi^2/sd= [74,39/50]$ 1,49, RMSEA= 0,055, CFI= 0,95, IFI= 0,95, GFI= 0,92) iyi düzeyde uyuma işaret ettiği bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı kendine yabancılaşma boyutunda 0,79, dış etkiyi kabullenme boyutunda 0,67 ve otantik yaşam boyutunda ise 0,62 olarak saptanmıştır (İlhan ve Özdemir, 2013). Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı değerleri kendine yabancılaşma boyutu için 0,69, dış etkiyi kabullenme boyutu için 0,79 ve otantik yaşam alt boyutu için 0,70'tir. Ayrıca, bu çalışmada üç faktörlü yapının test edildiği doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre elde edilen modele ilişkin uyum iyiliği değerlerinin (Ki-kare: 134,63; $p<0,05$; Ki-kare/serbestlik derecesi= 2,64; RMSEA: 0,063; SRMR: 0,047; GFI: 0,95; CFI: 0,96) ölçeğin üç boyutlu faktör yapısını desteklediği belirlenmiştir.

Verilerin analizi

Veri toplama sürecinde gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden 469 evli bireye ulaşılmıştır. Çalışmada veriler analiz edilmeden önce, ölçme aracının çok sayıda maddesi eksik olan, aynı maddeye birden çok işaretleme yapan ve kişisel bilgi formunda eksik bilgiler bulunan ölçek formları analize alınmayarak çıkartılmıştır. Ölçek formları gözden geçirildikten sonra veriler bilgisayar ortamında girilmiştir. Boş, kayıp ve yanlış girilmiş verilerle saptanarak veriler düzenlenmiştir. Daha sonra araştırmanın problemlerine bağlı olarak kullanılacak ilgili testlerin varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Araştırmanın problemlerini sınamak için MANOVA, ANOVA, bağımsız gruplar t testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Parametrik testlerin koşulları sağlanmadığı durumlarda parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır.

Bulgular ve tartışma

Evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, evlilik öncesi ilişki süresi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi açısından anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla sunulmuştur. Katılımcıların Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemek için MANOVA kullanılmıştır. Box's M (Box's M= 8,51; F= 1,41; p>0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin erkek ve kadınlar arasında eşit olduğu saptanmıştır. Levene testi sonuçlarına göre; Otantiklik Ölçeği'nin alt boyut puanları için grup varyanslarının homojenliği koşulunun (0,01 düzeyinde) tüm gruplarda karşılandığı belirlenmiştir. MANOVA koşullarının sağlandığı görüldükten sonra, çok değişkenli hipotez testlerinden Wilks' Lambda incelenmiş ve anlamlı olduğu saptanmıştır ($\lambda= 0,973$; F= 3,83; p<0,05). Cinsiyet grupları ortalamaları arasındaki farklardan hangilerinin anlamlı olduğunu belirlemek için yapılan analizlere ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Cinsiyet gruplarının otantiklik ölçeği alt boyut puan ortalamaları arasındaki farklar için yapılan MANOVA sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	F	p
Kendine	Kadın	218	9,42	4,65	0,07	0,80
Yabancılaşma	Erkek	196	9,30	4,57		
Dış Etkiyi	Kadın	218	11,14	5,28	0,02	0,89
Kabullenme	Erkek	196	11,21	4,92		
Otantik Yaşam	Kadın	218	24,53	3,88	10,09	0,00
	Erkek	196	23,20	4,62		

Tablo 2 incelendiğinde, Otantiklik Ölçeği'nin üç alt boyutu için hesaplanan F değerinin otantik yaşam alt boyutu için anlamlı olduğu, kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme alt boyutlarında ise anlamlı olmadığı saptanmıştır. Buna göre, araştırmaya katılan kadınların otantik yaşam alt boyut puan ortalamalarının erkeklerin otantik yaşam alt boyut puan ortalamasından büyük olduğu söylenebilir. Katılımcıların Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının yaş gruplarına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemek için MANOVA kullanılmıştır. Box's M (Box's M= 24,88; F= 2,05; p>0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin yaş grupları arasında eşit olduğu belirlenmiştir. Levene testi sonuçlarına göre; Otantiklik Ölçeği'nin alt boyut puanları için grup varyanslarının homojenliği koşulunun tüm gruplarda karşılandığı görülmüştür. MANOVA koşullarının karşılandığı belirlendikten sonra, çok değişkenli hipotez testlerinden Wilks' Lambda incelenmiş ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\lambda= 0,967$; F= 2,32; p<0,05). Yaş grupları ortalamaları arasındaki farklardan hangilerinin anlamlı olduğunu belirlemek için yapılan analizlere ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır. Analizler sonucunda, Otantiklik Ölçeği'nin üç alt boyutu için hesaplanan F değerinin otantik yaşam alt boyutu için anlamlı olduğu, kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme alt boyutlarında ise anlamlı olmadığı saptanmıştır. Otantik yaşam boyutu puan ortalamaları arasındaki farkın hangi yaş gruplarında anlamlı olduğunu belirlemek için yapılan Scheffe testi sonucuna göre, 31-45 yaş grubundaki katılımcıların otantik yaşam puan ortalamalarının 46 yaş ve üstündekilerin ortalamasından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Yaş gruplarına ilişkin MANOVA sonuçları

	Yaş	N	\bar{X}	S	F	P	Fark
Kendine Yabancılaşma	18-30 yaş	84	9,64	4,89	0,99	0,37	
	31-45 yaş	245	9,10	4,57			
	46 yaş ve üstü	85	9,84	4,41			
Dış Etkiyi Kabullenme	18-30 yaş	84	10,93	4,75	0,53	0,59	
	31-45 yaş	245	11,90	5,20			
	46 yaş ve üstü	85	11,67	5,20			
Otantik Yaşam	18-30 yaş	84	23,39	4,02	6,48	0,00	31-45 yaş ile 46 yaş ve üstü
	31-45 yaş	245	24,50	3,84			
	46 yaş ve üstü	85	22,69	5,40			

Öğrenim düzeyi gruplarına göre, katılımcıların Otantiklik Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için öncelikle MANOVA koşullarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Box's M (Box's M= 21,74; F= 3,58; p<0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin öğrenim düzeyi grupları arasında eşit olmadığı saptanmış ve bundan dolayı verilerin MANOVA için uygun olmadığına karar verilmiştir. Araştırma problemini sınamak için Otantiklik Ölçeği'nin her birine boyutuna yönelik bağımsız gruplar t testi yapılmış ve bulgular Tablo 4'te sunulmuştur. Analizler sonucunda, kendine yabancılaşma, dış etkiyi kabullenme ve otantikliğin üç boyutu için hesaplanan t değerlerinden hiçbirinin anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Tablo 4: Öğrenim düzeyi gruplarına ilişkin bağımsız gruplar t testi sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	\bar{X}	S	t	p
Kendine Yabancılaşma	Lise-	111	10,06	5,31	1,71	0,09
	YO+	303	9,11	4,29		
Dış Etkiyi Kabullenme	Lise-	111	11,32	5,79	0,31	0,76
	YO+	303	11,13	4,84		
Otantik Yaşam	Lise-	111	23,68	4,89	-0,60	0,55
	YO+	303	23,99	4,06		

Evli bireylerin Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının evlilik öncesi ilişki süresine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için öncelikle MANOVA koşullarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Box's M (Box's M= 47,43; F= 3,91; p<0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin öğrenim düzeyi grupları arasında eşit olmadığı saptanmış ve bundan dolayı verilerin MANOVA'ya uygun olmadığı için ANOVA testi kullanılmıştır. Otantiklik Ölçeği'nin alt boyut puanları için grup varyanslarının homojenliği koşulunun tüm gruplarda karşılandığı Levene testi sonuçlarına göre belirlenmiştir (p>0,01). Varyans analizine ilişkin bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Evlilik öncesi ilişki süresine ilişkin betimsel istatistikler ve varyans analizi sonuçları

	İlişki Süresi	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Kendine Yabancılaşma	1 yıldan az	142	9,59	4,63	3,08	0,04	1-2 yıl ile 3 yıl ve üstü
	1-2 yıl	149	9,85	4,97			
	3 yıl ve üstü	123	8,52	3,98			
Dış Etkiyi Kabullenme	1 yıldan az	142	12,02	5,74	4,89	0,01	1 yıldan az ile 3 yıl ve üstü
	1-2 yıl	149	11,27	4,77			
	3 yıl ve üstü	123	10,08	4,54			
Otantik Yaşam	1 yıldan az	142	23,42	5,16	2,39	0,09	
	1-2 yıl	149	23,83	3,81			
	3 yıl ve üstü	123	24,56	3,63			

Varyans analizi sonucunda, kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme boyutları için hesaplanan F değerlerinin anlamlı olduğu; otantik yaşam boyutunda ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Evlilik öncesi

ilişki süresi gruplarının ortalama farklarından hangilerinin anlamlı düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe ve Tamhane ikili karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda, evlilik öncesi ilişki süresi “1–2 yıl” olan grubun kendine yabancılaşma puan ortalamasının, evlilik öncesi ilişki süresi “3 yıl ve üstü” olan grubun ortalamasından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, evlilik öncesi ilişki süresi “1 yıldan az olan” grubun dış etkiyi kabullenme puan ortalamasının “3 yıl ve üstü” olan grubun ortalamasından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, evlilik öncesi ilişki süresinin kısa olmasının kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme puanlarını yükselttiği söylenebilir.

Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının eşler arası yaş farkına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemek için MANOVA kullanılmıştır. Box's M (Box's M= 6,75; F= 1,11; p>0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin gruplar arasında eşit olduğu saptanmıştır. MANOVA koşullarının sağlandığı belirlendikten sonra, çok değişkenli hipotez testlerinden Wilks' Lambda incelenmiş ve anlamlı olduğu saptanmıştır ($\lambda= 0,99$; F= 182; p>0,05). Analizler sonucunda eşler arası yaş farkı gruplarının ortalamaları arasındaki farklardan hiçbirinin anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bir başka ifadeyle, Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının eşler arasındaki yaş farkına anlamlı bir fark göstermediği söylenebilir. Bu bulguya ilişkin istatistikler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Eşler arası yaş farkına ilişkin betimsel istatistikler

	Yaş Farkı	N	\bar{X}	S	F
Kendine Yabancılaşma	1–5 yıl	328	9,18	4,49	2,57
	6 yıl ve üstü	86	10,07	4,98	
Dış Etkiyi Kabullenme	1–5 yıl	328	10,92	4,95	4,08
	6 yıl ve üstü	86	12,16	5,61	
Otantik Yaşam	1–5 yıl	328	24,03	4,23	1,32
	6 yıl ve üstü	86	23,43	4,54	

Evlilik süresine göre, katılımcıların Otantiklik Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için öncelikle MANOVA koşullarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Box's M (Box's M= 70,34; F= 2,88; p<0,01) testi sonuçlarına göre, bağımlı değişkenlere ilişkin varyans-kovaryans matrislerinin öğrenim düzeyi grupları arasında eşit olmadığı saptanmış ve bundan dolayı verilerin MANOVA'ya uygun olmadığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Otantiklik Ölçeği'nin alt boyut puanları için grup varyanslarının homojenliği koşulunun tüm gruplarda karşılandığı Levene testi sonuçlarına göre belirlenmiştir (p>0,01). Betimsel istatistikler ve varyans analizine ilişkin sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Eşler arası yaş farkına ilişkin betimsel istatistikler

	Evlilik Süresi	N	\bar{X}	S	F	p
Kendine Yabancılaşma	1–5 yıl	86	9,77	5,13	0,99	0,41
	6–10 yıl	92	8,88	4,02		
	11–15 yıl	99	9,49	4,69		
	16–20 yıl	59	8,66	4,56		
	21 yıl ve üstü	78	9,85	4,57		
Dış Etkiyi Kabullenme	1–5 yıl	86	10,94	4,50	1,55	0,19
	6–10 yıl	92	11,79	5,63		
	11–15 yıl	99	11,38	5,21		
	16–20 yıl	59	9,81	4,68		
	21 yıl ve üstü	78	11,47	5,20		
Otantik Yaşam	1–5 yıl	86	24,33	3,02	1,83	0,12
	6–10 yıl	92	23,75	4,92		
	11–15 yıl	99	24,34	3,29		
	16–20 yıl	59	24,22	4,33		
	21 yıl ve üstü	78	22,82	5,54		

Analizler sonucunda evlilik süresi gruplarının ortalamaları arasındaki farklardan hiçbirinin anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bir başka ifadeyle, Otantiklik Ölçeği'nin alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermediği söylenebilir.

Sonuç ve öneriler

Bu çalışmada evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, evlilik öncesi ilişki süresi, eşler arası yaş farkı ve evlilik süresi açısından anlamlı bir fark gösterip göstermediği incelenmiştir. İlk olarak, çalışmaya katılan kadınların otantik yaşam alt boyut puan ortalamalarının erkeklerin otantik yaşam alt boyut puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Kendine yabancılaşma ve dış etkiyi kabullenme boyutlarında ise cinsiyet açısından anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Alan yazında evli bireylerin otantikliklerinin cinsiyet açısından ele alındığı herhangi bir çalışma bulunmamakla birlikte romantik ilişki kapsamında yapılan araştırmalarda kadınların otantiklik düzeyinin erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Lopez ve Rice, 2006; Neff ve Suizzo, 2006; İmamoğlu vd., 2011). Bu çalışmada elde edilen bulgular alan yazındaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Kadınların otantiklik düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olmasında, göreceli olarak kadınların daha fazla ilişki benliğine sahip olmasının rol oynayabileceği vurgulanmaktadır (İmamoğlu vd., 2011). İlişkisel, otantikliğin bir ögesi olarak bireyin ilişkilerinde açık, samimi ve gerçek olmasına karşılık gelmektedir. Otantik kişilerin de yaşamlarında ve yakın ilişkilerinde özerk olma ile ilişkisel arasındaki dengeyi sağlamaya çalıştıkları bir ilişki yönelimine sahip oldukları ifade edilmektedir (Harter vd., 1997; Schmid, 2005). Alan yazında kadınların ilişki eğilimlerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koyan araştırma bulguları mevcuttur (İmamoğlu ve Karakitapoğlu-Aygün, 2004; İmamoğlu ve Karakitapoğlu-Aygün, 2006; İmamoğlu vd., 2011).

Çalışmaya katılan evli bireylerden 31-45 yaş grubunda olan katılımcıların otantik yaşam düzeylerinin 45 yaşından daha büyük katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazında evli bireylerde otantikliği yaşa göre inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Rogers (1959) insanların yaşamın erken dönemlerinde spontan bir şekilde daha otantik olduklarını ancak bu otantikliğin yaşamın diğer dönemlerinde kişinin içinde bulunduğu koşulların getirdiği dayatmalarla birlikte azaldığını ifade etmiştir. Bu değişimlerle eş zamanlı olarak, kişiler için bireysel ve aile gelişim döngüleri de sürmektedir. İnsanlar yaşamları boyunca her bir gelişim döneminde yerine getirmeleri gereken birçok gelişimsel görevle karşı karşıya kalmaktadır. Evlilik ilişkisinin kurulmasıyla birlikte çiftler aile yaşam döngülerinde çeşitli zorluk ve değişimlerle karşılaşmaktadırlar (McGoldrick vd., 2014). Hem bireysel gelişim hem de aile yaşam döngülerinde üstesinden gelinmesi gereken zorluklar, uyum sağlanması gereken değişimler, başarılması beklenen gelişimsel görevler ve koşulların getirdiği dayatmalarla başa çıkma konusunda başarısız olması kişinin stres ve kaygı yaşammasına neden olabilir. Otantik yaşamda yaş grubuna göre ortaya çıkan bu farkın bununla ilişkili olduğu düşünülebilir. Kişinin bu kaygıdan kurtulmak, başarısızlığını ödünlmek için hatalı ve idealize edilmiş benlik geliştirebilecekleri ve bunun da bireyin otantik bir şekilde yaşamasını engelleyebileceği söylenebilir. Öğrenim düzeyi, alan yazında evlilik ilişkisini ve eşler arasındaki uyumu etkileyen faktörlerden biri olarak ifade edilmektedir (Özgüven, 2001; Şener ve Terzioğlu, 2002; Çınar, 2008; Yıldız, 2012). Alan yazında evli bireylerde öğrenim düzeyi ile otantiklik ilişkisini ortaya koyan herhangi bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Bu çalışmada, otantikliğin üç boyutunda evli bireylerin öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Araştırma için veri toplanırken öğrenim düzeyi değişkeni için kişisel bilgi formunda (ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü) kategorileri sunulmuştur. Ancak veri toplama sürecinden sonra frekans analizi sonuçlarına göre öğrenim düzeyi kategorilerindeki bazı kategorilerde gözlem sayısı yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu durum karşılaştırmaya dayalı testlerin uygulanmasına engel olduğu için, değişken yeniden kodlanarak kategori sayısı ikiye (lise ve daha düşük öğrenim düzeyi, yüksek okul ve üstü öğrenim düzeyi) düşürülmüştür. Frekans değerleri incelendiğinde üniversite mezunlarının daha ağırlıkta olduğu görülmüştür. Katılımcı grubunun öğrenim düzeyi açısından homojen bir yapıya sahip olmasının bu bulguyla ilişkili olduğu söylenebilir. Bu konuda yapılacak yeni çalışmalarda öğrenim düzeyinin farklı kategorilerinde yeterli gözlem sayısına ulaşarak karşılaştırmaya dayalı testlerin tekrarlanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Eşler arasında bağlılığın gelişmesi, çiftin etkileşiminin niteliği ve eşlerin birbirleriyle ve ilişkileriyle ilgili değerlendirmeler yapabilmeleri için evlilik öncesi tanışma ve romantik ilişki sürecinin ve bu sürecin uzunluğu ya da kısalığının evlilik ilişkisini etkilediği ifade edilmektedir (Dokur ve Profeta, 2006; Niehuis vd., 2006; Özabacı, 2011). Bu çalışmada evlilik öncesi ilişki süresi “1 yıldan az olan” grubun dış etkiyi kabullenme düzeyinin evlilik öncesi ilişki süresi “3 yıl ve üstü” olan gruba göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Evlilik öncesi ilişki süresi 1 yıldan daha az olan ilişkiler hızlandırılmış olarak nitelendirilmektedir (Huston vd., 1981; akt., Hortaçsu, 1991) ve eşlerin birbirlerini yeterince tanımadan evlilik kararı almasının evliliği olumsuz etkileyebileceği iddia edilmektedir (McGoldrick vd., 2014). Türkiye’de ilk evlenme yaşına ilişkin istatistikler incelendiğinde kadınların ortalama 25, erkeklerin ise 28 yaşında evlendikleri belirlenmiştir (TÜİK, 2019). Bu yaşlar kişinin benliğinin köken ailesinden tam olarak farklılaşmadığı yaşlara işaret etmektedir. Kişinin benliğini, köken ailesinden duygusal ve bilişsel olarak ayırmalaştırabilmesi olarak ifade edilen benlik farklılaşmasını, bireylerin birçoğunun yirmili yaşların ortalarına kadar gerçekleştiremedikleri belirtilmektedir (Kerr ve Bowen, 1988). Bununla birlikte, genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin evliliğe yönelik tutum ve kararlarını şekillendiren ilk mesaj kaynağı kendi ebeveynleri ve onların evliliğidir. Bu dönemdeki bireylerin köken ailesinden evliliğe ilişkin aldığı mesaj düzeyinin, bireylerin evliliğe yönelik tutumlarıyla pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür (Şahin, 2019). Araştırmaya katılan evli bireylerin yaşadığı bölgenin sosyal ve kültürel olarak görece daha geleneksel bir yapıda olması, köken aileden ayrılaşmayı gerçekleştirmeden evlilikle ilgili aileden alınan mesajların bireyin evliliğe yönelik tutumuyla pozitif yönde ilişkili olduğu bu süreçte, eşler arasında bağlılığın gelişmesi için gereken tanışma süresinden daha kısa sürede hızlandırılmış olarak evlilik kararı almalarının, özellikle köken ailelerinden gelen dışsal etkiler doğrultusunda hareket etmeleriyle sonuçlandığı düşünülebilir. Bu bulguyla benzer şekilde, Polat ve İlhan (2018) tarafından yapılan araştırmada, evlenmeden önce tanışan bireylerin benlik farklılaşması düzeyinin görücü usulü evlenen katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, evli bireylerin benlik farklılaşması düzeyi ile ilişkisel otantiklik düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğuna ilişkin alan yazında bulgu vardır (Kalkan ve Aydoğan, 2019).

Eşlerin evlilik kararına kadar giden süreçte yakın ilişkide ilk karşılaşma ve farkına varma, seçim, ikili ilişkiyi geliştirme ve ilişkiyle ilgili karar verme olmak üzere dört aşamanın gerçekleştiği ifade edilmektedir (Backman, 1981; akt., Özabacı, 2011). İkili ilişki geliştirme süreci, eşlerin karşılıklı olarak kişisel değer ve tutumlar, inançlar, duygular, beklenti ve ihtiyaçlar konusunda birbirlerini tanıdıkları ve bağlılık geliştirdikleri bir süreç olarak nitelendirilmektedir. Eşler kendilerini açmadığında kişi kendine ve eşine karşı yabancılaşarak otantik olmayan biri haline gelebilir (Schmid, 2001). Bu araştırmada, evlilik öncesi ilişki süresi “1-2 yıl” olan grubun kendine yabancılaşma düzeyinin, evlilik öncesi ilişki süresi “3 yıl ve üstü” olan gruba göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evlilik öncesinde 1-2 yıllık ilişki süresinin eşlerin kendilerini açarak birbirlerini anlamaları ve bağlılık geliştirmeleri için yeterli olmayabileceği söylenebilir. Bundan dolayı da ikili ilişkiyi geliştirme dönemini verimli geçirmeyen eşlerin kendilerine yabancılaşma düzeylerinin daha yüksek olabileceği düşünülebilir.

Araştırmada evlilik süresine göre katılımcıların otantikliğin alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Alan yazında bununla ilişkili olarak yapılan bir çalışmada eşler arasında yaşanan çatışmalarda otantik olma ve otantik çözümler üretmede evlilik süresine göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (Neff ve Harter, 2002). Evli bireylerde otantikliğin üç alt boyutunda eşler arası yaş farkına göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Erkeklerin kadınlardan yaşça daha büyük olmasının erkeklerin kaynak sağlayıcı rollerini destekleyerek onlara güç ve otorite kazandırdığı ve bu durumun toplumsal açıdan kabul gören bir durum olduğu ifade edilmektedir (Kalkan, 2012). Alan yazında kadınların kendileriyle benzer yaşta ya da kendilerinden daha büyük erkekleri, erkeklerin ise kendilerinden daha genç kadınları eş olarak seçtiklerini ortaya koyan araştırma sonuçları bulunmaktadır (Dunn vd., 2010; Chang vd., 2011; Skopek vd., 2011). Bu açıdan evli bireylerin eşleriyle var olan yaş farkını toplumsal açıdan normal bir olgu olarak değerlendirip bunu benliği için bir tehdit olarak algılamayarak, yaş farkının ilişkisi ve benliği üzerindeki olası etkilerini tolere edebildiği, bundan dolayı da araştırmada otantiklik boyutlarında bir anlamlı fark saptanmadığı söylenebilir.

Evlilikle birlikte bireyler gelişim dönemlerini ve aile yaşam döngüsündeki aşamaları eş zamanlı olarak yaşamaktadırlar. Bir yandan içinde buldukları gelişim döneminin görevlerini gerçekleştirmeye çalışırken diğer yandan da aile yaşam döngüsüne bağlı olarak yaşanan değişimlere (çocukların bakımı ve eğitimi, ev içi sorumluluklar, ekonomik refah gibi) uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Buna göre yaş ve evlilik süresi farklı olan evli bireyleri etkileyen farklı gelişimsel dinamikler olduğu söylenebilir.

Yapılacak yeni çalışmalarda evli bireylerin otantiklik düzeyleri gelişim görevleri ve aile yaşam döngüleri açısından ele alınarak, evlilik süresi farklı gruplar karşılaştırılabilir. Bu sayede evli bireylerin otantiklik düzeylerinin evlilik sürecindeki değişimine ilişkin gelişimsel bir bakış açısı elde edilebilir. Bu araştırma kesitsel bir çalışmadır. Yürütülecek yeni çalışmalarda eşlerin otantiklik düzeylerindeki değişim evlilik öncesi dönemden başlayarak evlilik süresince boylamsal araştırmalarla incelenebilir. Böylelikle evli bireylerin otantiklikleriyle ilişkili faktörler bir bütün olarak belirlenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre evlilik öncesi ilişki süresi hızlandırılmış olan grubun dışarıdan gelen etkiyi kabullenme düzeyinin evlilik öncesi ilişki süresi uzatmalı olan gruba göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Türkiye’deki evlenme yaşı istatistikleri (TÜİK, 2019) dikkate alındığında, bu bulgunun bireylerin köken ailesinden benlik olarak farklılaşma düzeyiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Köken ailesinden benlik olarak farklılaşmamış, dış etkiye açık bireylerin evliliğe dair ailesinden gelen mesajlardan daha fazla etkilenebileceği düşünülebilir. Bu durumda kişinin otantik olmayan bir tutum sergileyeceği söylenebilir. Evli bireylerle yapılacak yeni araştırmalarda otantikliğin benlik farklılaşması ve aileden evliliğe ilişkin alınan mesajlarla ilişkileri incelenebilir. Evli bireylerin otantikliğin alt boyutlarında eşler arasındaki yaş farkına göre anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Alan yazında kadın ve erkekler için yaş farkının eş seçmede bir kriter olduğunu gösteren araştırma bulguları bulunmaktadır. Aynı zamanda eşler arasında yaş farkı olmasının erkek ve kadının evlilik ilişkisindeki rolleri açısından toplumsal olarak kabul gördüğü de ifade edilmektedir. Bu konuda gerçekleştirilecek yeni çalışmalarda evli bireylerin otantikliklerinin bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından ele alınmasının alan yazını zenginleştireceği düşünülmektedir.

Genç yetişkinlik dönemi kişinin benliğinin duygusal ve bilişsel olarak köken ailesinden farklılaşabilmesi için önemli bir dönemdir. Aynı zamanda bu dönem bireylerin yakınlığa karşı yalıtılmışlık krizini çözerek çevresiyle içten yakın ilişkiler kurmaya çalıştığı ve evlilik kararı aldıkları bir sürece denk gelmektedir. Bireylerin bu kararı dıştan gelen etki ve mesajlardan etkilenmeden otantik bir şekilde alabilmeleri için sağlıklı kimlik gelişiminin ve benliklerinin köken ailelerinden farklılaşmış olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun için alanda çalışan uzmanların evlilik öncesi psikolojik danışma çalışmaları kapsamında bireyleri kendini tanıma, benlik saygısı ve karar alma becerileri konularında desteklemeleri önerilebilir. Evlilik öncesindeki romantik ilişki süreci, yakınlığın gelişmesi, eşlerin evlilikte yaşayabilecekleri olası problem ve çatışmaları sınavabildikleri, evlilik için temel bir dönem olarak ifade edilebilir. Bu süreçte bireyleri desteklemenin yollarından biri de ilişki geliştirme programlarıdır. Alanda çalışan uzmanların yürütecekleri bu programlar yoluyla bireylerin otantik ilişki geliştirmelerine katkı sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2014). *Türkiye aile yapısı araştırması tespitler, öneriler*. (Ed. M. Turğut ve S. Feyzioğlu). Çizge Tanıtım ve Kırtasiye Ltd. 18 Haziran 2016 tarihinde https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/31612/mod_resource/content/0/taya2013trk.pdf adresinde erişildi.
- Berardo, F. M., Appel, J. ve Berardo, D. H. (1993). Age dissimilar marriages: Review and assessment. *Journal of Aging Studies*, 7(1), 93–106. [https://doi.org/10.1016/0890-4065\(93\)90026-G](https://doi.org/10.1016/0890-4065(93)90026-G)
- Brunell, A. B., Kernis, M. H., Goldman, B. M., Heppner, W., Davis, P., Cascio, E. V. ve diğerleri (2010). Dispositional authenticity and romantic relationship functioning. *Personality and Individual Differences*, 48(8), 900–905. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.02.018>
- Chang, L., Wang, Y., Shackelford, T. K. ve Buss, D. M. (2011). Chinese mate preferences: Cultural evolution and continuity across a quarter of a century. *Personality and Individual Differences*, 50(5), 678–683. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.12.016>
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu* [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Dokur, M. ve Profeta, Y. (2006). *Aile ve çift terapisi*. Morpa Kültür Yayınları.
- Dunn, M. J., Brinton, S. ve Clark, L. (2010). Universal sex differences in online advertisers age preferences: Comparing data from 14 cultures and 2 religious groups. *Evolution and Human Behavior*, 31(6), 383–393. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2010.05.001>
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme kuram ve uygulama*. Nobel Yayınları.
- Günar-Eren, F. (2019). *Y kuşağı evli erkeklerin duygusal zekâ düzeyleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkide otantikliğin aracı rolü* [Yüksek lisans tezi]. Toros Üniversitesi.

- Harter, S., Waters, P. L., Pettitt, L. M., Whitesell, N., Kofkin, J. ve Jordan, J. (1997). Autonomy and connectedness as dimensions of relationship styles in men and women. *Journal of Social and Personal Relationships*, 14(2), 147–164. <https://doi.org/10.1177%2F0265407597142001>
- Hortaçsu, N. (1991). *İnsan ilişkileri*. İmge Kitabevi.
- İlhan, T. ve Özdemir, Y. (2013). Otantiklik Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(40), 142–153.
- İmamoğlu, E. O. ve Karakitapoğlu-Aygün, Z. (2004). Self-construals and values in different cultural and socioeconomic contexts. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 130(4), 277–306. <https://doi.org/10.3200/MONO.130.4.277-306>
- İmamoğlu, E. O., Günaydın, G. ve Selçuk, E. (2011). Özgün benliğin yordayıcıları olarak kendileşme ve ilişkililik: Cinsiyetin ve kültürel yönelimlerin ötesinde. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 27–43.
- İmamoğlu, E. O. ve Karakitapoğlu-Aygün, Z. (2006). Actual, ideal, and expected relatedness with parents across and within cultures. *European Journal of Social Psychology*, 36(5), 721–745. <https://doi.org/10.1002/ejsp.313>
- Kalkan, E. ve Aydoğan, D. (2019). Evlilik ilişki kalitesini benlik açısından değerlendirme: Benliğin farklılaşması ve ilişkisel özgünlük. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 174–189. <https://doi.org/10.7822/omuefd.494918>
- Kalkan, M. (2012). Eş seçimi ve eş seçiminde önemli faktörler. M. Kalkan ve Z. Hamamcı (Ed.), *Evlilik öncesi psikolojik danışma* içinde (ss. 9–20). Anı Yayıncılık.
- Kernis, M. H. (2003). Optimal self-esteem and authenticity: Separating fantasy from reality. *Psychological Inquiry*, 14(1), 83–89. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1401_01
- Kerr, M. E. ve Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. WW Norton & Company.
- Knee, C. R., Lonsbary, C., Canevello, A. ve Patrick, H. (2005). Self-determination and conflict in romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(6), 997–1009. <https://doi/10.1037/0022-3514.89.6.997>
- Lopez, F. G. ve Rice, K. G. (2006). Preliminary development and validation of a measure of relationship authenticity. *Journal of Counseling Psychology*, 53(3), 362–371. <https://doi/10.1037/0022-0167.53.3.362>
- May, R. (1994). *Yaratma cesareti*. (5. Bs.). Metis Yayınları.
- McGoldrick, M., Carter, B. ve Garcia-Preto, N. (2014). Self in context: The individual life cycle in systemic perspective. M. McGoldrick, B. Carter ve N. Garcia-Preto (Ed.), *The expanded family life cycle: Individual, family, and social perspectives* içinde (ss. 21–44). Pearson Education Limited.
- Neff, K. D. ve Harter, S. (2002). The authenticity of conflict resolutions among adult couples: Does women's other-oriented behavior reflect their true selves? *Sex Roles*, 47(9/10), 403–417. <https://doi.org/10.1023/A:1021692109040>
- Neff, K. D. ve Suizzo, M. A. (2006). Culture, power, authenticity and psychological well-being within romantic relationships: A comparison of European American and Mexican Americans. *Cognitive Development*, 21(4), 441–457. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2006.06.008>
- Niehuis, S., Huston, T. L. ve Rosenband, R. (2006). From courtship into marriage: A new developmental model and methodological critique. *The Journal of Family Communication*, 6(1), 23–47. https://doi.org/10.1207/s15327698jfc0601_3
- Özabacı, N. (2011). Evlilik öncesi ilişkiler. H. Yavuzer (Ed.) (7. Bs.), *Evlilik okulu* içinde (ss. 48–60). Remzi Kitabevi.
- Özgülven, İ. E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. PDREM Yayınları.
- Özgülven, İ. E. (2014). *Evlilik ve aile terapisi*. (3. Bs.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Polat, K. ve İlhan, T. (2018). Evli bireylerde çift uyumu ve bazı psikolojik belirtilerin benliğin farklılaşması açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 87–115.
- Prager, K. J. (2000). Intimacy in personal relationships. C. Hendrick ve S. S. Hendrick (Ed.), *Close relationships: A sourcebook* içinde (ss. 229–242). Sage Publications, Inc.
- Reis, H. T. ve Shaver, P. (1988). Intimacy as an interpersonal process. S. W. Duck (Ed.), *Handbook of personal relationships: theory, research and interventions* içinde (ss. 367–389). John Wiley & Sons.

- Robinson, O. C., Lopez, F. G., Ramos, K. ve Nartova-Bochaver, S. (2013). Authenticity, social context, and well-being in the United States, England, and Russia: A three country comparative analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44(5), 719–737. <https://doi.org/10.1177%2F0022022112465672>
- Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality and interpersonal relationships as developed in the client-centered framework. S. Koch (Ed.), *Psychology: A study of a science, vol. 3: Formulations of the person and the social context* içinde (ss. 181–256). McGraw-Hill.
- Schmid, P. F. (2001). Authenticity: The person as his or her own author. dialogical and ethical perspectives on therapy as an encounter relationship and beyond. G. Wyatt (Ed.), *Rogers' therapeutic conditions: Evolution, theory and practice* içinde (ss. 217–232). PCCS Books.
- Schmid, P. F. (2005). Authenticity and alienation: Towards an understanding of the person beyond the categories of order and disorder. S. Joseph ve R. Worsley (Ed.), *Person-centered psychopathology* içinde (ss. 74–89). PCCS Books.
- Skopek, J., Schmitz, A. ve Blossfeld, H. P. (2011). The gendered dynamics of age preferences—empirical evidence from online dating. *Journal of Family Research*, 23(3), 267–290. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-456714>
- Şahin, E. S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin çeşitli kaynaklardan aldıkları evlilik mesajları ve evliliğe ilişkin tutumları* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Şenel, H. G. (2011). Eş seçimi kararı. H. Yavuzer (Ed.) (7. Bs.), *Evlilik okulu* içinde (ss. 61–74). Remzi Kitabevi.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2002). *Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*. T. C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (Mart 2019). *Evlenme ve boşanma istatistikleri*. 10 Temmuz 2020 tarihinde <http://tuik.gov.tr> adresinden erişildi.
- Wickham, R. E. (2012). *Authenticity in romantic partners* [Doctoral dissertation]. University of Houston.
- Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Baliousis, M. ve Joseph, S. (2008). The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization and the development of the authenticity Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 55(3), 385–399. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-0167.55.3.385>
- Yavaşoğlu, E. (2019). *Evli bireylerin mutluluk düzeyleri ile özgünlük ve değerler arasındaki yordayıcı ilişkiler* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki evli bireylerin uyum düzeyleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(4), 23–28.
- Yıldız, Y. (2012). *İlişkiye ilişkin inançların evlilik uyumunu yordaması* [Yüksek lisans tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Etik kurul onayı

Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 31.12.2014 tarih ve 51944218-010.99/2475 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Araştırmacıların katkı oranı beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar çatışması beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.